

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-56-24

Druk nr 607
Warszawa, 8 sierpnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia¹⁾

Art. 1. Ustawa określa zasady i warunki nabywania prawa do świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia, zwanego dalej „świadczeniem honorowym”, oraz zasady jego wypłaty.

Art. 2. Świadczenie honorowe przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie, które ukończyły 100 lat życia i które w ostatnim dniu miesiąca poprzedzającego miesiąc ukończenia 100 lat życia mają prawo do:

- 1) świadczeń, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1100);
- 2) świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1–4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90);
- 3) świadczeń, o których mowa w art. 12 ust. 1–2 oraz w art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039);
- 4) świadczeń, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 242);
- 5) świadczeń, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 1121);

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

- 6) uposażenia sędziów sądów wojskowych w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego, o których mowa w art. 36a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250);
- 7) emerytur i rent, o których mowa w art. 3 pkt 1–3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834 i 858);
- 8) uposażenia sędziego w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego, o których mowa w art. 100 § 1 i 2 oraz art. 102 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334);
- 9) rent, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i 8 oraz art. 49, art. 50 i art. 52 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2189);
- 10) rent, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 i 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2020 r. poz. 984);
- 11) renty socjalnej, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2194);
- 12) świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1820);
- 13) uposażenia prokuratora w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390);
- 14) uposażenia sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622);
- 15) rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1051);
- 16) świadczenia pieniężnego przysługującego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia (Dz. U. poz. 658).

Art. 3. 1. W przypadku gdy osoba posiadająca obywatelstwo polskie, która ukończyła 100 lat życia, nie ma prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 2, świadczenie honorowe przysługuje na jej wniosek, jeżeli osoba ta posiada po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, 232, 854, 858, 859 i 863), na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 10 lat.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane osoby, która ubiega się o świadczenie honorowe:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) numer PESEL albo, jeżeli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego lub serię i numer dokumentu paszportowego,
 - d) adres miejsca zamieszkania,
 - e) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania,
 - f) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania;
- 2) żądanie wnioskodawcy ze wskazaniem świadczenia, o które się ubiega;
- 3) wskazanie sposobu wypłaty świadczenia honorowego wraz z podaniem danych niezbędnych do jego wypłaty;
- 4) podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego albo pełnomocnika.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się oświadczenie o posiadaniu obywatelstwa polskiego i posiadaniu po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodka interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 10 lat.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 4, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, oraz oświadczenie, o którym mowa w ust. 4, mogą zostać złożone w postaci elektronicznej. Do wniosku złożonego w tej postaci stosuje się

art. 47c, art. 71ab i art. 71ac ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497 i 863).

7. Prawo do świadczenia honorowego ustala się od miesiąca złożenia wniosku, nie wcześniej niż od miesiąca ukończenia 100 lat życia.

8. Decyzje w sprawie świadczenia honorowego przysługującego osobom, o których mowa w ust. 1, wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych w terminach płatności wskazanych w decyzji.

Art. 4. 1. Świadczenie honorowe przysługuje w wysokości 6246,13 zł miesięcznie.

2. Świadczenie honorowe podlega waloryzacji na zasadach i w terminach dotyczących waloryzacji świadczeń, o których mowa w art. 88–94 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, kwotę świadczenia honorowego.

Art. 5. W razie zbiegu u jednej osoby prawa do więcej niż jednego świadczenia, o którym mowa w art. 2, osobie tej przysługuje tylko jedno świadczenie honorowe.

Art. 6. 1. Przyznanie świadczenia honorowego przysługującego osobie, o której mowa w art. 2, następuje z urzędu na podstawie decyzji.

2. Decyzje w sprawie świadczenia honorowego przysługującego osobie, o której mowa w art. 2, wydaje i świadczenie to wypłaca organ wypłacający świadczenie, o którym mowa w art. 2.

3. W razie zbiegu u jednej osoby prawa do świadczeń, o których mowa w art. 2, które są wypłacane przez dwa organy emerytalno-rentowe, decyzje w sprawie świadczenia honorowego przysługującego osobie, o której mowa w art. 2, wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

4. Świadczenie honorowe przysługujące osobie, o której mowa w art. 2, wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tego świadczenia, w terminie wypłaty świadczeń, o których mowa w art. 2, albo w innym terminie, jeżeli nie jest możliwa wypłata świadczenia honorowego wraz ze świadczeniem, o którym mowa w art. 2.

Art. 7. 1. Decyzje w sprawie świadczenia honorowego sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego mogą zamiast podpisu zawierać nadruk imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania.

2. Od decyzji w sprawie świadczenia honorowego stronie przysługuje prawo do wniesienia do organu, który wydał decyzję, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji, określone w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

3. W przypadku decyzji w sprawie świadczenia honorowego wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniosków, o którym mowa w ust. 2, składa się do Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 8. 1. Dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych świadczenie honorowe stanowi świadczenie, o którym mowa w art. 12 ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

2. Do kwoty świadczenia honorowego stosuje się odpowiednio art. 66 ust. 1 pkt 16, art. 81 ust. 8 pkt 2, art. 83 ust. 1 i art. 85 ust. 9–11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146 i 858).

Art. 9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy:

- 1) ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 2) ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, z wyjątkiem art. 46 tej ustawy;
- 3) ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, z wyjątkiem art. 47 tej ustawy;
- 4) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych;
- 5) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem art. 136 tej ustawy;
- 6) ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych;
- 7) ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze;
- 8) ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Art. 10. 1. Świadczenie honorowe oraz koszty obsługi jego wypłaty są finansowane z budżetu państwa.

2. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 1, wynoszą 0,1 % kwoty wypłaconych świadczeń honorowych.

Art. 11. 1. Organy wypłacające świadczenia, o których mowa w art. 2, i organ, o którym mowa w art. 3 ust. 2, są uprawnione do pozyskiwania i przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do przyznawania prawa do świadczenia honorowego oraz wypłacania tego świadczenia.

2. Zabezpieczenia przetwarzania danych osobowych przez organy wypłacające świadczenia, o których mowa w art. 2, i organ, o którym mowa w art. 3 ust. 2, polegają co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich poufności.

Art. 12. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834 i 858) w art. 139 w ust. 1 po pkt 2d dodaje się pkt 2e w brzmieniu:

„2e) kwoty nienależnie pobranego świadczenia honorowego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 13. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy świadczenie z tytułu ukończenia 100 lat życia przyznane przed tym dniem staje się z mocy ustawy świadczeniem honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia, które jest wypłacane przez organ dotychczasowy i przysługuje w wysokości, o której mowa w art. 4 ust. 1.

2. W sprawach o świadczenia z tytułu ukończenia 100 lat życia wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 14. Osobom, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ukończyły 100 lat życia i na dzień 31 grudnia 2024 r. mają prawo do świadczenia, o którym mowa w art. 2, przyznaje się z urzędu świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia zawiera propozycje regulacji, które mają na celu unormowanie prawne wieloletniej tradycji szczególnego honorowania osób, które ukończyły 100 lat życia, w postaci przyznawania im świadczenia honorowego, finansowanego przez budżet państwa.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (zwany dalej „Prezesem ZUS”) oraz Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (zwany dalej „Prezesem KRUS”), zgodnie z kilkudziesięcioletnią tradycją, przyznają świadczenie w drodze wyjątku osobom, które ukończyły 100 lat życia. W projekcie ustawy proponuje się wprowadzenie przepisów regulujących tę kwestię, które usankcjonują prawnie tę tradycję.

Świadczenia dla osób, które ukończyły 100 lat życia, są przyznawane przez Prezesa ZUS w drodze wyjątku na mocy decyzji podjętej przez Prezesa Rady Ministrów w 1972 r. Zasadność jej stosowania była potwierdzana przez kolejnych ministrów właściwych do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na mocy tej decyzji Prezes ZUS przyznaje takie świadczenia nie tylko osobom pobierającym świadczenia z ZUS, ale również osobom uprawnionym do wojskowej lub policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej, a więc byłym żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, sędziom i prokuratorom w stanie spoczynku.

Przedmiotowe świadczenie było przyznawane w kwocie stałej odpowiadającej wysokości kwoty bazowej obowiązującej w dniu ukończenia 100 lat życia. Świadczenie to nie podlegało waloryzacji. Skutkiem przyjęcia takiego modelu ustalania świadczeń było zróżnicowanie wysokości wypłacanych świadczeń dla poszczególnych świadczeniobiorców.

Do końca 1992 r. Prezes ZUS przyznawał też rolnikom świadczenia w drodze wyjątku dla osób, które ukończyły 100 lat życia. Od dnia 1 stycznia 1993 r. – na podstawie decyzji ówczesnego Ministra Rolnictwa uzgodnionej z Biurem Prawnym Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – świadczenie to przyznaje i wypłaca Prezes KRUS.

Praktyka ta jest utrwalona i zgodna z oczekiwaniami społecznymi. W obecnych realiach konstytucyjnych zasady i tryb przyznawania świadczenia honorowego powinny być jednak uregulowane w ustawie, nie zaś – w akcie prawa wewnętrznego, podjętym kilkadziesiąt lat temu w innych realiach ustrojowych. Obowiązująca Konstytucja z jednej strony wskazuje

bowiem wyraźnie, że zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty (art. 93 ust. 1 Konstytucji), z drugiej natomiast – że nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli (art. 93 ust. 2 Konstytucji). W rezultacie aktualnie istnieje istotna potrzeba, aby prawo do świadczenia honorowego, jako przysługujące jednostce prawo do świadczenia z zabezpieczenia społecznego, o którym rozstrzyga organ władzy publicznej, było wprost i wyraźnie – zarówno w aspekcie materialnoprawnym, jak i proceduralnym – uregulowane w ustawie.

Projektowana regulacja nie jest motywowana wyłącznie dążeniem do zapewnienia pełnej zgodności z Konstytucją utrwalonej praktyki w zakresie przyznawania świadczenia honorowego. Celem projektowanej regulacji jest bowiem także zapewnienie pewności i przewidywalności sytuacji prawnej najstarszej części społeczeństwa. Aktualnie bowiem utrzymanie świadczenia honorowego jest uzależnione od potwierdzenia przez każdego kolejnego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego decyzji Prezesa Rady Ministrów z 1972 r. Projekt zmierza także do wyczerpującego uregulowania postępowania poprzedzającego przyznanie świadczenia honorowego. Obecnie bowiem kwestie te są regulowane szczerunkowo za pomocą aktów wewnętrznych obowiązujących w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Proponuje się, aby prawo do świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia, zwanego dalej „świadczeniem honorowym”, przysługiwało niezależnie od prawa do świadczenia emerytalno-rentowego lub do uposażenia wypłacanego sędziom i prokuratorom pozostającym w stanie spoczynku, a także uposażenia rodzinnego. Natomiast w razie zbiegu u jednej osoby prawa do więcej niż jednego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym, byłoby wypłacane tylko jedno świadczenie honorowe (art. 5 projektowanej ustawy). W takim przypadku, w razie zbiegu prawa do świadczeń, które są wypłacane przez dwa organy emerytalno-rentowe, decyzje w sprawie świadczenia honorowego wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych (art. 6 ust. 3 projektowanej ustawy).

Świadczenie honorowe przysługiwałoby osobom posiadającym obywatelstwo polskie, które ukończyły 100 lat życia, i które w ostatnim dniu miesiąca poprzedzającego miesiąc ukończenia 100 lat życia mają prawo do świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym, które zostało wymienione w art. 2 projektowanej ustawy. Dotyczyłoby to również osób mających prawo do uposażenia w stanie spoczynku sędziów i prokuratorów, a także uposażenia rodzinnego. Konstrukcja art. 2 w zakresie wyliczenia świadczeń jest wzorowana na innych ustawach, np.

ustawie z dnia 26 maja 2023 r. o kolejnym dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. poz. 1407).

Świadczenie honorowe przysługiwałoby również obywatelowi polskiemu, który ukończył 100 lat życia, nieposiadającemu prawa do świadczeń wymienionych w art. 2 projektowanej ustawy, na wniosek tej osoby, złożony do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Warunkiem uzyskania tego świadczenia jest posiadanie po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.). Prawo do świadczenia honorowego będzie ustalane od miesiąca złożenia wniosku, nie wcześniej niż od miesiąca ukończenia 100 lat życia. W art. 3 ust. 3 projektowanej ustawy zawarto katalog danych, jakie wniosek powinien zawierać. Zawarty w projekcie katalog danych osobowych dla wniosku o przyznanie świadczenia honorowego został ograniczony do niezbędnego minimum, koniecznego dla sprawnej i efektywnej jego realizacji, wydania pozytywnej decyzji oraz wypłaty świadczenia honorowego właściwej osobie. Data urodzenia jest niezbędna dla ustalenia podstawowego warunku ukończenia wieku 100 lat, zaś nr PESEL (albo seria i numer dowodu osobistego lub seria i numer dokumentu paszportowego) jest konieczny dla niepodważalnego określenia konkretnego, indywidualnego wnioskodawcy.

W art. 3 ust. 6 projektowanej ustawy przewidziano możliwość złożenia wniosku wraz z oświadczeniem w postaci elektronicznej. Do wniosku złożonego w tej postaci w zakresie jego podpisywania i doręczania będzie stosować się przepisy właściwe dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, tj. art. 47c, art. 71ab i art. 71ac ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.).

Do postępowania na wniosek prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie stosować się przepisy w zakresie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (w tym wzywanie wnioskodawcy do uzupełnienia braków formalnych wniosków) – zgodnie z art. 9 pkt 5 projektowanej ustawy.

Decyzje w sprawie świadczenia honorowego dla tych osób wydawałby i świadczenie to wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych w terminach płatności wskazanych w decyzji (art. 3 ust. 8 projektowanej ustawy).

Przewidziano ponadto, aby świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia było przyznawane w kwocie 6246,13 zł miesięcznie (art. 4 ust. 1 projektowanej ustawy). Wysokość tej kwoty odpowiada obecnie obowiązującej kwocie bazowej ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z komunikatem Prezesa GUS kwota bazowa, od 1 marca 2024 r. do 28 lutego 2025 r., wynosi 6246,13 zł brutto.

Świadczenie honorowe będzie podlegać corocznej waloryzacji na zasadach i w terminach określonych w art. 88–94 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.), analogicznie do innych świadczeń emerytalno-rentowych. W związku z powyższym Prezes ZUS zostanie zobligowany do ogłoszenia w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na co najmniej 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, kwoty świadczenia honorowego (art. 4 ust. 2 i 3 projektowanej ustawy).

Przyjęcie powyższego mechanizmu ustalania wysokości świadczenia honorowego z jednej strony zapewni, że świadczenie honorowe corocznie będzie wzrastać, analogicznie do świadczenia emerytalno-rentowego, z drugiej zaś zapewni wysokość świadczenia jednakową dla wszystkich osób uprawnionych, niezależnie od momentu ukończenia 100 lat życia.

Z budżetu państwa finansowane będą zarówno wypłacane świadczenia honorowe, jak również koszty obsługi tego świadczenia – w wysokości 0,1 % kwoty wypłaconych świadczeń honorowych (art. 10 projektowanej ustawy).

Proponuje się, aby prawo do świadczenia honorowego osobom, o których mowa w art. 2 projektu ustawy, było przyznawane z urzędu w przypadku pobierania świadczeń emerytalno-rentowych na podstawie decyzji (art. 6 ust. 1 projektowanej ustawy).

Zgodnie z projektem ustawy świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia byłoby wypłacane, poczynając od dnia powstania prawa do tego świadczenia, wraz ze świadczeniem podstawowym, o którym mowa w art. 2 projektowanej ustawy, albo w innym terminie, jeżeli nie jest możliwa wypłata tego świadczenia wraz ze świadczeniem podstawowym (art. 6 ust. 4 projektowanej ustawy).

Decyzje w sprawie świadczenia honorowego przyznawane z urzędu będą wydawane przez organ wypłacający świadczenia, o których mowa w art. 2.

Od decyzji w sprawie świadczenia honorowego stronie będzie przysługiwać prawo do wniesienia do organu, który wydał decyzję, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji, określone w Kodeksie postępowania administracyjnego. W przypadku decyzji w sprawie świadczenia honorowego wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wniosek ten należy złożyć do Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 7 projektowanej ustawy).

W projektowanej ustawie proponuje się, aby świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia wypłacał organ wypłacający już osobie uprawnionej świadczenie o charakterze emerytalno-rentowym (art. 6 ust. 2 projektowanej ustawy). Oznacza to, że świadczenie wypłacałyby:

- emerytom i rencistom pobierającym świadczenia emerytalno-rentowe z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, osobom, które nie mają prawa do świadczeń emerytalno-rentowych oraz osobom uprawnionym do więcej niż jednego prawa do świadczenia emerytalno-rentowego – organy rentowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- emerytom i rencistom pobierającym świadczenia emerytalno-rentowe z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- emerytom i rencistom wojskowym – wojskowy organ emerytalny,
- emerytom i rencistom policyjnym, będącym funkcjonariuszami zwolnionymi z Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej albo członkom ich rodzin – właściwy organ emerytalny tj. Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Biuro Emerytalne Służby Więziennej lub Wojskowe Biuro Emerytalne,
- prokuratorom w stanie spoczynku – organ wypłacający uposażenie z tytułu przejścia w stan spoczynku,
- sędziom w stanie spoczynku – organ wypłacający uposażenie z tytułu przejścia w stan spoczynku.

Projekt ustawy zakłada, że świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia będzie podlegało opodatkowaniu na zasadach ogólnych oraz od świadczenia tego będzie potrącana składka na ubezpieczenie zdrowotne (art. 8 projektowanej ustawy).

Ponadto w projekcie ustawy proponuje się odesłanie, w kwestiach nieuregulowanych, do przepisów:

- ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90),
- ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 242), z wyjątkiem art. 46 tej ustawy,

- ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, z wyjątkiem art. 47 tej ustawy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1121),
- ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250),
- ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834 i 858), z wyjątkiem art. 136 tej ustawy,
- ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334),
- ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390),
- ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622).

Projekt zawiera również zmianę w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.), która umożliwi dochodzenie nienależnie pobranego świadczenia honorowego na podstawie tej ustawy (art. 12).

Zgodnie z projektem ustawy świadczenie z tytułu ukończenia 100 lat życia, przyznane przed wejściem w życie niniejszej ustawy, od dnia wejścia w życie ustawy stawałoby się świadczeniem honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia, byłoby wypłacane przez organ dotychczasowy i przysługiwałoby w wysokości ustalonej przez niniejszą ustawę (art. 13 ust. 1 projektowanej ustawy). Oznaczać to będzie wprowadzenie wzrostu wysokości części świadczeń dotychczasowych, jednakże przyjęcie mechanizmu ustalania świadczeń honorowych dla wszystkich osób w jednakowej wysokości, niezależnie od momentu ukończenia 100 lat życia, jest w pełni uzasadnione w kontekście konstytucyjnej zasady równości.

W przypadku postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy będzie stosować się przepisy projektowanej ustawy (art. 13 ust. 2 projektowanej ustawy).

W projekcie ustawy uregulowana została również sytuacja osób, które osiągnęły wiek 100 lat przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i na dzień 31 grudnia 2024 r. mają prawo do świadczenia, o którym mowa w art. 2. W takim przypadku osobom tym zostanie przyznane z

urzędu świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 14 projektowanej ustawy).

Projektowane przepisy dotyczące zasad przyznawania i wypłacania świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia w wysokości kwoty bazowej nie spowodują wzrostu wydatków, sankcjonują one bowiem jedynie kilkudziesięcioletnią tradycję przyznawania takich świadczeń.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. (art. 15 projektowanej ustawy).

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania nie wpływają na funkcjonowanie mikro-, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236).

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Nazwa projektu Projekt ustawy o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu dr hab. Sebastian Gajewski, Podsekretarz Stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Departament Ubezpieczeń Społecznych, tel. 538 117 390	Data sporządzenia 1 sierpnia 2024 r. Źródło Inicjatywa własna Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD11
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (zwany dalej „Prezesem ZUS”) oraz Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (zwany dalej „Prezesem KRUS”), zgodnie z kilkudziesięcioletnią tradycją, przyznają świadczenie w drodze wyjątku osobom, które ukończyły 100 lat życia (świadczenie honorowe). W projekcie ustawy proponuje się wprowadzenie przepisów regulujących tę kwestię, które usankcjonują ustawowo tę tradycję.

Świadczenia dla osób, które ukończyły 100 lat życia, są przyznawane przez Prezesa ZUS w drodze wyjątku na mocy decyzji podjętej przez Prezesa Rady Ministrów w 1972 r. Zasadność jej stosowania była potwierdzana przez kolejnych ministrów właściwych do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na mocy tej decyzji Prezes ZUS przyznaje takie świadczenia nie tylko osobom pobierającym świadczenia z ZUS, ale również osobom uprawnionym do wojskowej lub policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej, a więc byłym żołnierzom zawodowym oraz byłym funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, sędziom i prokuratorom w stanie spoczynku. Przedmiotowe świadczenie jest przyznawane w kwocie stałej odpowiadającej wysokości kwoty bazowej obowiązującej w dniu ukończenia 100 lat życia. Świadczenie to nie podlega waloryzacji. Skutkiem przyjęcia takiego modelu ustalania świadczeń jest zróżnicowanie wysokości wypłacanych świadczeń dla poszczególnych świadczeniobiorców.

Do końca 1992 r. Prezes ZUS przyznawał też rolnikom świadczenia w drodze wyjątku dla osób, które ukończyły 100 lat życia. Od 1 stycznia 1993 r. – na podstawie decyzji ówczesnego Ministra Rolnictwa uzgodnionej z Biurem Prawnym Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – świadczenie to przyznaje i wypłaca Prezes KRUS.

Praktyka ta jest utrwalona i zgodna z oczekiwaniami społecznymi. W obecnych realiach konstytucyjnych zasady i tryb przyznawania świadczenia honorowego powinny być jednak uregulowane w ustawie, nie zaś – w akcie prawa wewnętrznego, podjętym kilkadziesiąt lat temu w innych realiach ustrojowych. Obowiązująca Konstytucja z jednej strony wskazuje bowiem wyraźnie, że zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjne podległe organowi wydającemu te akty (art. 93 ust. 1 Konstytucji), z drugiej natomiast – że nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli (art. 93 ust. 2 Konstytucji). W rezultacie aktualnie istnieje istotna potrzeba, aby prawo do świadczenia honorowego jako przysługujące jednostce prawo do świadczenia z zabezpieczenia społecznego, o którym rozstrzyga organ władzy publicznej, było wprost i wyraźnie – zarówno w aspekcie materialnoprawnym, jak i proceduralnym – uregulowane w ustawie.

Projektowana regulacja nie jest motywowana wyłącznie dążeniem do zapewnienia pełnej zgodności z Konstytucją utrwalonej praktyki w zakresie przyznawania świadczenia honorowego. Celem projektowanej regulacji jest bowiem także zapewnienie pewności i przewidywalności sytuacji prawnej najstarszej części społeczeństwa. Aktualnie bowiem utrzymanie świadczenia honorowego jest uzależnione od potwierdzenia przez każdego kolejnego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego decyzji Prezesa Rady Ministrów z 1972 r. Projekt zmierza także do wyczerpującego uregulowania postępowania poprzedzającego przyznanie świadczenia honorowego. Obecnie bowiem kwestie regulowane są szczątkowo za pomocą aktów wewnętrznych obowiązujących w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Projekt ustawy o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia zawiera propozycje regulacji, które mają na celu unormowanie prawne wieloletniej tradycji szczególnego honorowania osób, które ukończyły 100 lat życia, w postaci przyznawania im świadczenia honorowego finansowanego przez budżet państwa.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Prawo do świadczenia honorowego będzie przysługiwać osobom posiadającym obywatelstwo polskie, które ukończyły 100 lat życia. Zgodnie z projektem ustawy – tak jak dotychczas – prawo do świadczenia będzie przysługiwać niezależnie od prawa do świadczenia emerytalno-rentowego. W razie zbiegu u jednej osoby prawa do więcej niż jednego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym, byłoby wypłacane tylko jedno świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia. W takim przypadku, w razie zbiegu prawa do świadczeń, które są wypłacane przez dwa organy emerytalno-rentowe, decyzje

w sprawie świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia przysługiwałoby osobom posiadającym obywatelstwo polskie, które ukończyły 100 lat życia i które w ostatnim dniu miesiąca poprzedzającego miesiąc ukończenia 100 lat życia mają prawo do świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Proponuje się, by prawo do świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia było przyznawane z urzędu.

Świadczenie honorowe przysługiwałoby również obywatelom polskim, którzy ukończyli 100 lat życia i nie posiadają prawa do świadczeń emerytalno-rentowych wymienionych w art. 2 projektowanej ustawy. Osoby te nie mają prawa do emerytury lub renty, wypłacanej przez organy emerytalne. Są to:

- 1) świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1100);
- 2) świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1–4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208, 337, 641 i 1429);
- 3) świadczenia, o których mowa w art. 12 ust. 1, 1a i 2 oraz w art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039);
- 4) świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 242);
- 5) świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1280, 1429 i 1834);
- 6) uposażenia w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250);
- 7) emerytury i renty, o których mowa w art. 3 pkt 1–3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672 oraz z 2024 r. poz. 834 i 858);
- 8) uposażenia w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217, z późn. zm.);
- 9) rent, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i 8 oraz art. 49, art. 50 i art. 52 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2189);
- 10) rent, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 i 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2020 r. poz. 984);
- 11) renty socjalnej, o której mowa w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2194);
- 12) świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1820);
- 13) uposażenia w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2023 r. poz. 1360, 1429 i 1860);
- 14) uposażenia w stanie spoczynku, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622);
- 15) rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1051);
- 16) świadczenia pieniężnego wypłacanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia (Dz. U. poz. 658).

W tych przypadkach prawo do świadczenia honorowego byłoby przyznawane na wniosek.

Projektowana regulacja przewiduje unormowanie prawne świadczenia honorowego.

Przewidziano ponadto, by świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia było w jednakowej wysokości dla wszystkich osób uprawnionych i wynosiło kwotę odpowiadającą kwocie bazowej stosowanej przy obliczaniu emerytur i rent, obowiązującej w dniu wejścia w życie projektowanej regulacji, czyli w dniu 1 stycznia 2025 r. Świadczenie to podlegałoby waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent, począwszy od 1 marca 2025 r., i byłoby finansowane ze środków budżetu państwa.

Obecnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wypłaca świadczenia honorowe. Prezes ZUS przyznaje takie świadczenia nie tylko osobom pobierającym świadczenia z ZUS, ale również osobom uprawnionym do wojskowej lub policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej, a więc byłym żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, sędziom i prokuratorom w stanie spoczynku.

W projektowanej ustawie proponuje się, aby świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia wypłacał organ wypłacający już osobie uprawnionej świadczenie o charakterze emerytalno-rentowym. Oznacza to, że świadczenie wypłacałyby:

- emerytom i rencistom pobierającym świadczenia emerytalno-rentowe z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, osobom, które nie mają prawa do świadczeń emerytalno-rentowych oraz osobom uprawnionym do więcej niż jednego prawa do świadczenia emerytalno-rentowego – organy rentowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- emerytom i rencistom pobierającym świadczenia emerytalno-rentowe z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- emerytom i rencistom wojskowym – wojskowy organ emerytalny,
- emerytom i rencistom policyjnym, będącym funkcjonariuszami zwolnionymi z Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej albo członkom ich rodzin – właściwy organ emerytalny tj. Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Biuro Emerytalne Służby Więziennej lub Wojskowe Biuro Emerytalne,
- prokuratorom w stanie spoczynku – organ wypłacający uposażenie z tytułu przejścia w stan spoczynku,
- sędziom w stanie spoczynku – organ wypłacający uposażenie z tytułu przejścia w stan spoczynku.

Projekt ustawy zakłada, że świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia będzie podlegało opodatkowaniu na zasadach ogólnych oraz od świadczenia tego potrącana będzie składka na ubezpieczenie zdrowotne.

Ponadto w projekcie ustawy proponuje się odesłanie, w kwestiach nieuregulowanych, do przepisów:

- ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, z wyjątkiem art. 46 tej ustawy,
- ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, z wyjątkiem art. 47 tej ustawy,
- ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych,
- ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem art. 136 tej ustawy,
- ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych,
- ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze,
- ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Projekt zawiera również zmianę w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, która umożliwi dochodzenie nienależnie pobranego świadczenia honorowego na podstawie tej ustawy (art. 12).

Zgodnie z projektem ustawy świadczenie w drodze wyjątku dla osób, które ukończyły 100 lat życia, przyznane przed wejściem w życie niniejszej ustawy, byłoby wypłacane przez organ dotychczasowy, przysługiwałoby w wysokości ustalonej przez projektowaną ustawę i od dnia wejścia w życie ustawy stawałoby się świadczeniem honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia.

W projekcie ustawy uregulowana została również sytuacja osób, które osiągnęły wiek 100 lat przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i na dzień 31 grudnia 2024 r. mają prawo do świadczenia, o którym mowa w art. 2. W takim przypadku osobom tym zostanie przyznane z urzędu świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Brak jest możliwości osiągnięcia przedmiotowego celu ustawy za pomocą innych środków niż wydanie projektowanej ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Świadczenia dla stulatków są również wypłacane m.in. w Irlandii i na Filipinach.

W Irlandii dla stulatków świadczenie jest wypłacane wszystkim obywatelom irlandzkim i obcokrajowcom zamieszkałym w Irlandii w dniu ich setnych urodzin. Do świadczenia kwalifikują się także obywatele irlandzcy urodzeni na wyspie Irlandii, którzy ukończyli 100 lat i mieszkają poza granicami państwa. Świadczenie nie zostanie wypłacone, jeśli dana osoba ukończy 100 lat, ale umrze przed zakończeniem procesu składania wniosku. W Irlandii świadczenie wynosi €2,540 (około 11 032 zł), a na Filipinach PHP100,000 (około 7 217 zł) – kurs z dnia 15.02.2024 r.

Na Filipinach, zgodnie z ustawą o stulatkach z 2016 r., wszyscy Filipińczycy w wieku 100 lat, niezależnie od tego, czy zamieszkują na Filipinach czy za granicą, mają prawo do świadczenia.

W dostępnych publikacjach nie jest napisane wprost, czy świadczenia te są jednorazowe czy miesięczne, jednakże terminologia z publikacji wskazuje na świadczenia jednorazowe, zarówno jeśli chodzi o Irlandię, jak i o Filipiny.

Brak jest informacji o innych państwach UE, które posiadają dodatkowe świadczenia dla 100 latków – czy to jednorazowe, czy miesięczne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
osoby, które ukończyły 100 lat życia	ok. 6,2 tys. osób (w tym ok. 2,3 tys. osób, którym po raz pierwszy przyznano świadczenie w 2024 r.)	Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia, Główny Urząd Statystyczny	ustalenie prawa do świadczenia
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1		ustalenie prawa oraz wypłata świadczenia
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	1		ustalenie prawa oraz wypłata świadczenia
Wojskowe Biuro Emerytalne	1		ustalenie prawa oraz wypłata świadczenia
Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA	1		ustalenie prawa oraz wypłata świadczenia
Biuro Emerytalne Służby Więziennej	1		ustalenie prawa oraz wypłata świadczenia

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projekt został przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt został przekazany do zaopiniowania również przez:

- Prezesa ZUS,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej ZUS,
- Prezesa KRUS,
- Przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów i Rencistów,
- Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Projekt ustawy został skierowany do 14-dniowych uzgodnień międzyresortowych i 30-dniowych konsultacji publicznych. Wyniki konsultacji zostały omówione w Raporcie z Konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe 2023 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem		4,3	1,4	-2,3	-4,0	-8,9	-12,8	-17,2	-22,1	-27,1	-34,6	-123,4
budżet państwa		1,2	0,4	-0,6	-1,1	-2,5	-3,6	-4,8	-6,2	-7,6	-9,7	-34,6
JST		1,3	0,4	-0,7	-1,2	-2,6	-3,7	-5,0	-6,4	-7,9	-10,1	-35,9
pozostałe jednostki (oddzielnie)		1,8	0,6	-1,0	-1,7	-3,8	-5,5	-7,4	-9,5	-11,6	-14,8	-52,9
- NFZ		1,8	0,6	-1,0	-1,7	-3,8	-5,5	-7,4	-9,5	-11,6	-14,8	-52,9
Wydatki ogółem		20,5	6,8	-10,6	-19,3	-42,5	-60,8	-81,9	-105,0	-129,1	-165,0	-587,0
budżet państwa		20,5	6,8	-10,6	-19,3	-42,5	-60,8	-81,9	-105,0	-129,1	-165,0	-587,0
JST		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- NFZ		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo ogółem		-16,2	-5,4	8,3	15,3	33,6	48,0	64,7	82,9	102,0	130,3	463,6
budżet państwa		-19,3	-6,4	10,0	18,2	40,0	57,2	77,1	98,8	121,5	155,2	552,4

JST		1,3	0,4	-0,7	-1,2	-2,6	-3,7	-5,0	-6,4	-7,9	-10,1	-35,9																																																							
pozostałe jednostki (oddzielnie)		1,8	0,6	-1,0	-1,7	-3,8	-5,5	-7,4	-9,5	-11,6	-14,8	-52,9																																																							
- NFZ		1,8	0,6	-1,0	-1,7	-3,8	-5,5	-7,4	-9,5	-11,6	-14,8	-52,9																																																							
Źródła finansowania	Świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia będzie finansowane, tak jak obecnie z budżetu państwa.																																																																		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Należy zaznaczyć, że świadczenie honorowe dla osób, które ukończyły 100 lat, jest przyznawane od 1972 r. przez Prezesa ZUS i Prezesa KRUS w drodze wyjątku na mocy decyzji podjętej przez Prezesa Rady Ministrów. Kwota wydatków na to świadczenie została uwzględniona w projektach ustawy budżetowej na kolejne lata, tak jak miało to miejsce dotychczas. Wprowadzenie zmian przez pierwsze dwa lata (2025–2026) spowoduje koszty w wysokości od 16,2 mln zł do 5,4 mln zł dla budżetu państwa. Koszty te (szczególnie w pierwszym roku) wynikają z podwyższenia wysokości świadczenia honorowego dla wszystkich osób, które je pobierają – do wysokości kwoty bazowej obowiązującej od 1 marca 2024 r. Takie rozwiązanie ujednolici wysokość świadczenia honorowego dla wszystkich uprawnionych, co realizuje zasadę równego traktowania tej samej grupy. Dotychczas świadczenie honorowe odpowiadało wysokości kwoty bazowej obowiązującej w dacie ukończenia przez daną osobę wieku 100 lat. Natomiast od trzeciego roku od wprowadzenia zmian z tego tytułu zaczną powstawać oszczędności w stosunku do obecnie obowiązujących zasad – które z roku na rok będą coraz wyższe, tj. od 8,3 mln zł do 130,3 mln zł w 2034 r. Wynika to z faktu, że nastąpi, począwszy od 2025 r. odwiązanie wysokości świadczenia honorowego od wysokości kwoty bazowej, świadczenie honorowe będzie za to waloryzowane wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent. Skutek finansowy wywołają zmiany polegające na: 1) objęciu ustawą wszystkich osób, które ukończyły wiek 100 lat życia, 2) podniesieniu kwoty świadczenia osobom, którym przyznano świadczenie do końca grudnia 2024 r., 3) zamrożeniu wysokości świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia na dzień 1 stycznia 2025 r. na poziomie kwoty bazowej (od 1 marca 2024 r. – 6246,13 zł brutto), 4) wprowadzeniu zasady, że świadczenie to będzie waloryzowane corocznie 1 marca na zasadach analogicznych do tych, jakie mają miejsce w przypadku waloryzacji emerytur i rent. Można oczekiwać, że prognozowana liczba osób pobierających świadczenie honorowe, w latach 2025–2034, będzie się kształtować w sposób następujący: <table><tr><td>Rok</td><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td><td>2029</td><td>2030</td><td>2031</td><td>2032</td><td>2033</td><td>2034</td></tr><tr><td>Liczba świadczeniobiorców</td><td>6243</td><td>6 622</td><td>7 161</td><td>7 978</td><td>8 754</td><td>9 803</td><td>10 702</td><td>11 522</td><td>12 157</td><td>12 850</td></tr></table> *liczba świadczeniobiorców uwzględnia prognozowaną liczbę nowych świadczeniobiorców oraz prognozowaną liczbę osób, którym zostanie przyznane świadczenie honorowe do końca 2024 r., tj. tych, których świadczenie zostanie podniesione (w wyniku ponownego przyznania tego świadczenia) do wysokości obowiązującej kwoty na 1 stycznia 2025 r. Prognozowana wartość zwaloryzowanego świadczenia honorowego dla osób, które ukończyły 100 lat życia od 1 marca danego roku. <table><tr><td>Rok</td><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td><td>2028</td><td>2029</td><td>2030</td><td>2031</td><td>2032</td><td>2033</td><td>2034</td></tr><tr><td>Świadczenie w zł (brutto)</td><td>6727,08</td><td>7074,2</td><td>7368,49</td><td>7626,39</td><td>7894,84</td><td>8172,74</td><td>8460,42</td><td>8756,53</td><td>9063,01</td><td>9380,22</td></tr><tr><td>Świadczenie w zł (brutto w cenach 2023 r.)</td><td>6283,61</td><td>6318,8</td><td>6354,19</td><td>6385,96</td><td>6419,17</td><td>6452,55</td><td>6486,1</td><td>6518,53</td><td>6551,12</td><td>6583,88</td></tr></table> Wydatki na świadczenia honorowe zostały oszacowane na podstawie prognozy liczby ludności według wieku z opracowania „Prognoza ludności na lata 2023–2060 r.” (GUS, Warszawa 2023). W szacunkach został wykorzystany również wskaźnik prawdopodobieństwa zgonu dla osób w wieku 100 lat z opracowania „Trwanie życia w 2022 r.”. W szacunkach zostały wykorzystane także dane o liczbie wypłacanych świadczeń honorowych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia oraz Wojskowe Biuro Emerytalne według stanu na koniec listopada 2023 r. (liczba osób pobierających świadczenie honorowe – 2182). Z uwagi na to, że dane z prognozy Główny Urząd Statystyczny dotyczą całej grupy wiekowej 100+, liczba ludności dla danego wieku została oszacowana. Stąd też przedstawione szacunki należy traktować z pewną dozą niepewności.												Rok	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Liczba świadczeniobiorców	6243	6 622	7 161	7 978	8 754	9 803	10 702	11 522	12 157	12 850	Rok	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Świadczenie w zł (brutto)	6727,08	7074,2	7368,49	7626,39	7894,84	8172,74	8460,42	8756,53	9063,01	9380,22	Świadczenie w zł (brutto w cenach 2023 r.)	6283,61	6318,8	6354,19	6385,96	6419,17	6452,55	6486,1	6518,53	6551,12	6583,88
Rok	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034																																																									
Liczba świadczeniobiorców	6243	6 622	7 161	7 978	8 754	9 803	10 702	11 522	12 157	12 850																																																									
Rok	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034																																																									
Świadczenie w zł (brutto)	6727,08	7074,2	7368,49	7626,39	7894,84	8172,74	8460,42	8756,53	9063,01	9380,22																																																									
Świadczenie w zł (brutto w cenach 2023 r.)	6283,61	6318,8	6354,19	6385,96	6419,17	6452,55	6486,1	6518,53	6551,12	6583,88																																																									

		Dodatkowo w szacunkach przyjęto, że świadczenie honorowe jest pobierane maksymalnie przez 6 lat, jednakże należy oczekiwać, że świadczenie to będzie pobierane średnio przez ok. 2 lata (przeciętne dalsze trwanie życia w 2022 r. dla osób w wieku 100 lat – 2,2 lat). Prognozowane wydatki zostały oparte o założenia makroekonomiczne zgodnie z zaleceniami zawartymi w Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – październik 2023 r. Skutki finansowe wynikające z wejścia w życie projektowanej regulacji zostaną sfinansowane w ramach środków ustalanych corocznie w ustawie budżetowej dla poszczególnych części budżetowych i nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa w roku wejścia w życie projektowanych przepisów oraz w latach następnych.						
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe 2023 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze		16,2	5,4	-8,3	-33,6	-130,3	-463,6
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych i osób starszych.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Powyższa zmiana nie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców. Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na sytuację materialną osób, które osiągnęły wiek 100 lat (także na sytuację rodzin, które opiekują się takimi osobami), a także – zaufanie do państwa osób, które w niedługim czasie ukończą 100 lat. Projektowana ustawa nie tylko zapewnia gwarancję przyznania prawa do świadczenia honorowego, ale również zapewnia taką samą wysokość świadczenia dla wszystkich uprawnionych, bez względu na moment przyznania tego świadczenia. Administratorem danych, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.), jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ustawowo odpowiada za bezpieczeństwo i kompletność danych na kontach ubezpieczonych i płatników składek. Operacje przetwarzania danych wynikają wprost z przepisów tej ustawy i są proporcjonalne i niezbędne. Brak zmian dotyczących ww. ryzyka w stosunku do obecnego stanu prawnego. Brak zmian w projektowanej ustawie w zakresie przetwarzania danych w stosunku do obecnego stanu prawnego. Natomiast administratorem danych dotyczących rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych jest Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy						

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
9. Wpływ na rynek pracy	
Projektowane regulacje nie mają wpływu na sytuację na rynku pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:
	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Zmiany przewidziane w projekcie będą miały niewielki wpływ na sądy, które będą ustalały i wypłacały świadczenie honorowe dla sędziów w stanie spoczynku. Zadania będą realizowane w ramach obecnych zasobów kadrowych.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak.	

RAPORT Z KONSULTACJI

projektu ustawy o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt ustawy został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD11.

Projekt ustawy został przesłany do konsultacji społecznych w dniu 13 marca 2024 r. (z terminem 30 dni od otrzymania pisma) do:

- 1) Przewodniczącej Forum Związków Zawodowych,
- 2) Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 3) Przewodniczącego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- 4) Prezydenta Konfederacji Lewiatan,
- 5) Prezesa Zarządu Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
- 6) Prezesa Business Centre Club,
- 7) Prezesa Związku Rzemiosła Polskiego,
- 8) Prezesa Związku Przedsiębiorców i Pracodawców,
- 9) Przewodniczącego Federacji Przedsiębiorców Polskich,
- 10) Prezesa Zarządu Polskiego Towarzystwa Gospodarczego.

W dniu 13 marca 2024 r. projekt został przesłany (z terminem 30 dni od otrzymania pisma) również do Rady Dialogu Społecznego oraz do Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

W ramach procesu opiniowania stanowisko do projektu zostało przedstawione przez:

Zarząd Główny Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów

W przedstawionej opinii Zarząd przychylnie odniósł się do propozycji uregulowania na gruncie ustawy przyznawania i wypłaty świadczeń z tytułu ukończenia 100 lat życia. Podkreślono potrzebę uregulowania w sposób prawny, jednolity i przewidywalny trybu przyznawania i wypłaty świadczeń.

W ocenie Zarządu przedstawiony projekt odpowiada oczekiwaniom i potrzebom coraz liczniejszej grupy obywateli, którzy osiągają lub wkrótce osiągną wiek 100 lat. Podkreślono również, że cel przedmiotowego świadczenia zostaje zachowany tj. poprawa dobrostanu i uhonorowanie najstarszych obywateli kraju. W opinii Zarząd wyraził także nadzieję, że „nowe regulacje nie wydłużą nadmiernie procedury, gdyż w przypadku beneficjentów tego świadczenia, każdy miesiąc może mieć znaczenie”.

Odnosząc się do powyższej opinii, należy stwierdzić, że głównym celem Projektodawców jest stworzenie rozwiązań, które zapewnią sprawność i szybkość prowadzonego postępowania, a w konsekwencji niezwłoczną wypłatę świadczeń dla beneficjentów.

Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń UTW po konsultacji z Polskim Forum Seniorów pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia. W opinii podkreślono, że projekt ustawy pozytywnie wpływa na sytuację materialną osób, które osiągną wiek 100 lat, ale także korzystnie będzie oddziaływać na sytuację rodzin, które opiekują się takimi osobami. Ponadto w opinii zawarto, że „projektowa ustawa zapewni gwarancję przyznania prawa do świadczenia honorowego co stanowi również ważny symbol uznania i docenienia całego dotychczasowego życia wszystkich najstarszych obywateli naszego kraju.”

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Uwagi do projektu ustawy o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia zgłoszone podczas opiniowania, a nieprzyjęte przez projektodawcę

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy / pkt Uzasadnienia / pkt OSR	Podmiot zgłaszający	Uwaga/Propozycja zmian zapisu	Stanowisko MRPiPS
1.	Art. 2 i art. 3 projektu	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Analizując projektowany przepis sygnalizujemy, że w naszej ocenie przyznanie prawa do świadczenia honorowego powinno pociągać za sobą wstrzymanie prawa do świadczenia wyjątkowego, o którym mowa w art. 16 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego lub świadczenia w drodze wyjątku, o którym mowa w art. 83 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Analogiczna wątpliwość dotyczy prawa do renty socjalnej, o której mowa w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej – do renty socjalnej nie przysługuje bowiem zbieg świadczeń z innymi świadczeniami emerytalno-rentowymi (z wyjątkiem renty rodzinnej, gdzie łączna kwota świadczeń nie może przekraczać wysokości 200% najniższej renty). Ponadto do renty socjalnej nie przysługują również dodatki, które przysługują osobom uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych.	Uwaga nieuwzględniona. Projekt ma na celu sankcjonowanie obecnej praktyki. Wypłata świadczenia honorowego nie skutkuje odebraniem uprawnień do innych świadczeń
2.	Art. 6 projektu	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Przepis art. 6 projektu odnosi się tylko do przypadków, gdy świadczenie honorowe jest przyznawane z urzędu, natomiast nie uwzględnia przypadków z art. 3 ust. 1 i 2 projektu, gdy świadczenie honorowe jest przyznawane na wniosek.	Uwaga nieuwzględniona. Wypłata świadczenia dla osób, o których mowa w art. 3 (wypłacanych na wniosek) została uregulowana w art. 3 ust. 7
3.	Art. 8 projektu	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Treść art. 8 ust. 1 projektu ustawy nie odnosi się w sposób precyzyjny do konkretnej części art. 12 ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Nie jest zatem jasne, czy świadczenie honorowe jest tym, czym jest emerytura lub renta, czy też jest tym, co z łącznej kwoty świadczeń emerytalnych jest wyłączone: „z wyłączeniem....”. Zatem przepis art. 8 ust. 1 nie wskazuje w sposób nie budzący wątpliwości, czy świadczenie honorowe zalicza się do katalogu źródeł przychodów.	Uwaga nieuwzględniona. Konstrukcja analogiczna jak w innych ustawach obecnie obowiązujących (np. ustawa o kolejnym dodatkowym świadczeniu dla emerytów i rencistów).

4.	Art. 12 projektu	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Przyjęcie zaproponowanej w omawianym przepisie konstrukcji, zgodnie z którą z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy świadczenie z tytułu ukończenia 100 lat życia, przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, staje się z mocy ustawy świadczeniem honorowym, wymaga udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy w stosunku do świadczeń wypłacanych samoistnie należy odebrać prawo do dodatku pielęgnacyjnego czy też kontynuować jego wypłatę, a w przypadku zgonu świadczeniobiorcy przewidzieć możliwość zakończenia wypłaty niezrealizowanego świadczenia.	Uwaga nieuwzględniona Wypłata świadczenia honorowego nie skutkuje odebraniem uprawnień do innych świadczeń
5.	Art. 3 ust. 4 projektu	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	Zgodnie z art. 3 ust. 3 projektowanej ustawy wniosek o przyznanie świadczenia honorowego z tytułu ukończenia 100 lat życia zawiera m.in. datę urodzenia i numer PESEL albo, jeśli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego lub numer paszportu. Przez wzgląd na zasadę minimalizacji danych zawartą w art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/6793, w ocenie organu nadzorczego pozyskiwanie obu wskazanych powyżej informacji o wnioskodawcy wydaje się być nadmiarowe, ze względu na zawartą już w numerze PESEL datę urodzenia. Zasadne zatem wydaje się usunięcie daty urodzenia, jako jednego z wymaganych elementów przedmiotowego wniosku. Za nadmiarowe można również uznać wymagane „wskazanie sposobu wypłaty świadczenia honorowego wraz z podaniem danych niezbędnych do jego wypłaty” (art. 3 ust. 3 pkt 3) w przypadku negatywnego rozpatrzenia przedmiotowego wniosku. Jeżeli jednak Projektodawca uznaje te dane za niezbędne na tym etapie nabywania prawa do przedmiotowego świadczenia, powinien on zapewnić wnioskodawcom gwarancje co do zaprzestania dalszego przetwarzania tych danych, jeżeli świadczenie nie zostanie przyznane.	Uwaga nieuwzględniona. Data urodzenia jest niezbędnym elementem wniosku, ponieważ nie zawsze osoba będzie legitymowała się PESElem. Ponadto zakres informacji jest zbieżny z zakresem informacji wymagany w innych wnioskach do ZUS
6.	Art. 7 ust. 4 projektu	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	Pod rozważę Projektodawcy poddaje się uszczegółowienie art. 7 ust. 4 projektowanej ustawy w brzmieniu: „W razie zbiegu prawa do świadczeń, które są wypłacane przez dwa organy emerytalno-rentowe, decyzję w sprawie świadczenia honorowego wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych”. W ocenie organu nadzorczego powyższa regulacja wymaga doprecyzowania w zakresie wskazanej wprost i we właściwych przepisach rangi ustawy podstawy prawnej i sposobu przekazywania informacji o osobie uprawnionej przez inny organ emerytalno-rentowy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Właściwe ukształtowanie przepisów w tym zakresie jest niezbędne ze względu na zasady wynikające z rozporządzenia 2016/679, w szczególności zasadę zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości. Kierunkowo opiniowana regulacja art. 7 ust. 4 wymaga bowiem podjęcia działań przez inny organ, który powinien posiadać ku temu stosowną podstawę prawną spełniającą warunki z art. 6 ust. 3, a w przypadku danych szczególnych kategorii z art. 9 ust. 2 rozporządzenia 2016/679, zwłaszcza w aspekcie celu przetwarzania danych osobowych na potrzeby realizacji ratio legis projektowanej regulacji.	Uwaga nieuwzględniona. Po analizie przepisów zdecydowano się pozostawić przepis w proponowanym brzmieniu, tym bardziej że w innych ustawach obecnie obowiązujących (np. ustawa o kolejnym dodatkowym świadczeniu dla emerytów i rencistów) analogiczne przepisy są zawarte.

7.	Art. 7 ust. 5 projektu	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	Wątpliwości organu nadzorczego budzi również art. 7 ust. 5 projektowanej ustawy w brzmieniu: „Decyzje w sprawie świadczenia honorowego, sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, mogą zamiast podpisu zawierać nadruk imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania”. Z powyższego przepisu wynika, że przedmiotowe decyzje będą sporządzane w systemie teleinformatycznym. W tym przypadku dookreślenia, skonkretyzowania wymaga jaki system teleinformatyczny ma być wykorzystywany w tym celu, przez kogo i na jakich zasadach. Powstaje również wątpliwość czy wszystkie organy odpowiedzialne za wypłacanie świadczenia, o których mowa w art. 2 projektowanej ustawy posiadają własne systemy czy też cały proces ma się odbywać w jednym systemie, którego administratorem będzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Konieczne jest również określenie ról i obowiązków odpowiednio do celów przetwarzania wszystkich zaangażowanych w proces przyznawania świadczenia podmiotom. Doprecyzowania wymaga także kwestia sporządzania przedmiotowej decyzji.	Uwaga nieuwzględniona. Konstrukcja analogiczna jak w innych ustawach obecnie obowiązujących (np. ustawa o kolejnym dodatkowym świadczeniu dla emerytów i rencistów).
----	------------------------	--	--	--